

КОСТЯНТИН ЗАХАРЕНКО

Науково-дослідний центр «Інститут соціально-правових та політичних досліджень імені Олександра Яременка» Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; м. Київ, Україна; *e-mail: kзахаренко@ukr.net*; ORCID: 0000-0003-0980-7313

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

s. 75-84

АНОТАЦІЯ

Громадські організації та ініціативи відіграють ключову роль у формуванні національної інформаційної безпеки, сприяючи розвитку інформаційного суспільства та зміцненню громадянського суспільства. Ці інституції виникають через посилення взаємодій в інформаційному середовищі, зміни у способах життя та цінностях, а також утвердження ролі громадян у політичних процесах. Громадські організації допомагають знижувати ризики, пов'язані з інформаційними атаками, і забезпечують консолідацію зусиль для вирішення соціально-політичних проблем. Вони активно співпрацюють з державними інституціями для підвищення ефективності управлінських рішень і сприяють демократизації політичного життя.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

громадські організації, інформаційна безпека, національний інформаційний простір, громадянське суспільство, політичні процеси.

Громадські організації, окремі громадські ініціативи та рухи відіграють важливу роль у формуванні національної інформаційної безпеки. Це питання варто розглянути детальніше, адже воно стосується важливого спектра інститутів, які виникли внаслідок інтенсифікації зв'язків у інформаційному суспільстві, загального спрощення сучасних інтеракцій і взаємодій, змін у способах та цінностях життя, а також утвердження ролі громадянського суспільства. Взаємозалежність соціально-політичних рішень і процесів сприяла глобалізації світової економіки, політики, культури. Однак цифровий світ також має зворотні наслідки для громадської ініціативності, які проявляються у радикальній агресії або слактивізмі. У сучасному світі громадська ініціатива часто дискредитується і використовується для дестабілізації ситуації, хоча зазвичай вона спрямована на консолідацію зусиль. Йдеться про неоднозначне соціокультурне середовище, у якому розвиваються не лише державні чи суто політичні структури, але й громадські формування, потенціал яких у системі інформаційної безпеки ще недостатньо вивчений.

Громадяни, залучаючись до різноманітних форм участі в політичному житті суспільства, включаючи громадські об'єднання, активно формують поле національної безпеки. Загальна характеристика участі громадських організацій та рухів в інформаційному просторі суспільства обумовлена становленням нового типу суспільства, де інформаційний простір стає головною соціальною конструкцією та полем для основних подій. В цьому контексті варто згадати авторитетну позицію В. Горбуліна, який зазначає, що сучасний світ відзначається постійним зростанням інформаційної індустрії [4]. Ця специфічна галузь діяльності людства приносить високі прибутки, тому інформація (її збір, обробка, аналіз, поширення, спростування) потребує значних коштів і стає найважливішим стратегічним ресурсом. Без цього ресурсу практично всі сучасні сфери життя зазнають відчутних, а іноді й незворотних втрат [4].

У латинській етимології слово „інформувати” означає здатність „зобразити, скласти уявлення про що-небудь”, тому „інформаційний простір” та „поле інформаційної діяльності” трактуються як середовище, де продукуються такі уявлення, тобто де інформація виробляється, зберігається та циркулює. Вітчизняні науковці стверджують, що це поняття має виражений соціально-політичний контекст, охоплюючи територіальні, космічні, технічні та економічні фактори, але також і людиновимірний аспект. Адже інформація, передусім, адресована людині, без якої вона втрачає свій первинний сенс.

Науковці окреслюють множинні функції сучасного інформаційного простору. З різних класифікацій найбільш привабливим видається підхід, що об'єднує функції в три визначальні групи. По-перше, інтегруюча функція, яка відзначає здатність інформаційного простору об'єднувати людей, спільноти, держави, народи, корпорації в єдину просторово-комунікативну та соціокультурну сферу. По-друге, комунікативна функція, яка акцентує на значущості транскордонної мобільності, інтерактивності та численних інформаційних обмінів, властивих сучасному світу. По-третє, геополітична функція, адже інформаційний простір трансформує традиційні уявлення про міждержавні відносини, владні зв'язки та конкурентні, а іноді й військові стратегії.

Окремо можна було б також згадати ціннісний потенціал інформаційного простору, який змінює характер, культуру і зміст соціальнополітичних відносин, зокрема посилює широку громадську складову у них.

Як зазначає В. Карпенко, національний «інформаційний простір – надзвичайно важливе політичне поняття, яке у вартісній шкалі соціальних цінностей можна поставити на друге місце після державної незалежності» [8].

Держава покликана відігравати провідну роль в інформаційному просторі, від її здатності залежить можливість об'єднувати зусилля для протистояння інформаційним атакам. Водночас важливою складовою формування інформаційного простору є громадяни. Формування державної, партійної, регіональної політики, процеси прийняття політичних рішень та законотворчість не повинні обмежуватися лише вищими владними інститутами, а потребують широкої участі громадян. Громадські організації, за твердженням науковців, є універсальним посередником між суспільством і державою, оскільки представляють ширший спектр соціальних інтересів, краще розуміють природу окремих суспільних проблем та шляхи їх розв'язання.

Громадські організації та рухи є невід'ємною частиною існування суспільства, виступаючи не лише як інструмент інформування громадян та з'ясування їхніх проблем, але й як засіб розв'язання цих проблем та організації громадянами своїх запитів.

Сьогодні громадянські організації та об'єднання також слугують знаряддям контролю громадянським суспільством функцій держави та її органів влади. У сучасних правових документах, включаючи міжнародні, наукову літературу та публічний дискурс, це питання широко висвітлюється і має численні трактування навіть на рівні визначень, таких як «третій сектор», «громадська організація», «неурядова організація», «недержавна організація», «nongovernmental organizations/NGOs» тощо.

У своєму тематичному дослідженні А. Матвійчук наголошує, що категорії «неурядова організація» і «недержавна організація» не зовсім коректно ототожнювати, оскільки уряд не уособлює повністю всю державну владу. Громадська організація визначається як формалізоване самодіяльне (неурядове) неприбуткове об'єднання громадян, спрямоване на реалізацію різноманітних колективних інтересів і захист колективних прав. Відповідно, у цьому значенні це досить різні за суттю інституції – політичні партії, власне громадські організації, органи місцевого самоврядування, благодійні фонди тощо [10].

В сучасному українському суспільстві, особливо на тлі трансформації статусу політичних партій як політичного інституту, спостерігається втрата ними статусу громадських організацій, які представляють інтереси народу у владних структурах. Перманентне утворення „партії влади”, посилення залежності партій від адміністративно-економічних кланів та фінансово-політичних груп призводить до перетворення партій на політичні представництва та лобістські центри реалізації бізнес-інтересів в органах державної влади. Політичні партії сучасної України стали монопольним джерелом формування політико-управлінської еліти та органів державної влади.

За таких умов участь громадянського суспільства у вигляді громадських ініціатив та рухів є необхідною запорукою демократичності та відкритості інформаційного простору. Участь громадян і громадських об'єднань у політичному житті означає демократизацію політичного життя загалом, оскільки це сприяє підтримці легітимності державної влади, громадському впливу на владу, боротьбі з корупцією, нігілізмом, соціально-політичною апатією та іншими внутрішніми деструктивними впливами. Водночас це забезпечує ефективний громадський контроль зовнішніх інформаційних загроз, що посилює впливовість третього сектору в глобальній перспективі.

Системно досліджує цю проблематику О. Корнієвський, який вважає, що саме повсякденна діяльність громадських формувань України часто актуалізує нагальні проблеми, посилює захищеність життєво-важливих інтересів різних соціально-економічних, вікових груп населення, сприяє і результативності відповідної політики (підвищенню рівня, якості, безпеки життя тощо). Така робота, на думку вченого, є одночасно й загальним індикатором функціонування громадських організацій як реальних суб'єктів недержавної системи забезпечення національної безпеки [9].

Законсервованість у роботі громадського сектору вказує не лише на його бездіяльність, але й загалом на демократичний реверс та застій у розвитку цифрового суспільства, яке не мислиме без активних, діяльних суб'єктів. Багато дослідників зазначають, що ефективність вирішення будь-яких проблем владою значно підвищується завдяки участі у їх вирішенні громадських представників, які проявляють ініціативу та активність. Найбільш активні члени суспільства створюють та очолюють громадянські ініціативи і рухи, але ефективність їх діяльності на пряму залежить від масовості та обізнаності щодо їх діяльності тих верств та груп населення, чий інтереси вони відстоюють.

Як зазначають Л. Абрамов і Т. Азарова, інформаційне забезпечення громадських ініціатив та організація інформаційного обміну є необхідною умовою вирішення соціальних проблем, оскільки:

- 1) якісна інформація відбиває всю розмаїтість життя громади: її інтереси, проблеми, шляхи розвитку місцевого співтовариства;
- 2) завдяки інформації кожен громадянин має можливість відчути свою приналежність до громади й відповідальність за її благополуччя;
- 3) шляхом вивчення відповідної інформації освоюється соціальний досвід;
- 4) саме інформація спонукає людей до активної участі в соціальних перетвореннях [2].

В інформаційному просторі громадські об'єднання, організації та рухи виконують функції забезпечення плюралізму та незалежності засобів масової інформації, виступають інструментом соціального і культурного прогресу, сприяють побудові нової архітектури відносин в українському суспільстві та багатогранному функціонуванню всієї системи держави. Для існування та розвитку громадської організації, як і будь-якої іншої організації, важливим фактором є інформація, її продукування та застосування потенціалу для забезпечення діяльності організації чи руху.

Зрештою, спроби імплементувати зарубіжний досвід політичної трансформації значною мірою залежать від потужностей громадського сектору. Сьогодні у безпековій тематиці набуває значення поняття «міжнародний інформаційний простір», яке вчені пов'язують з інтенсивним розвитком науково-технологічного, кібернетичного напрямків та глобальною інформаційною мережею Інтернет. У міжнародному інформаційному просторі, який включає сукупність інформації та інформаційних технологій, що забезпечують діяльність міждержавних служб та інститутів, транслиуються державами одна на одну і забезпечують основну частину міжнародних політичних відносин, важливе значення має питання «іміджування держави». Це питання залежить не лише від зусиль державних органів, але й від громадянського суспільства, ступеня розвитку його організацій та їх співпраці зі світовою громадськістю.

Активні громадяни та їх спільноти часто більше розповідають про спроможність суспільства змінюватися у демократичному напрямку, ніж інституційні заходи відповідальних державних органів. Вони відіграють ключову роль у формуванні позитивного іміджу держави на міжнародній арені, сприяючи просуванню демократичних цінностей і підвищенню міжнародної довіри. Це вказує на важливість розвитку та підтримки громадського сектору, який є не лише джерелом ініціатив, але й потужним інструментом для інтеграції країни в глобальний інформаційний простір.

Це доповнюють Л. Абрамов і Т. Азарова, які вважають, що значна роль інформаційного потенціалу громадських організацій «у стратегічному плануванні, що спирається на аналітичну інформацію, яка відображає реальні умови та ресурсні можливості організації» [2].

Ефективна система управління орієнтує організації на задоволення потреб громадян та створює умови для її розвитку і стабілізації. Вчені зазначають, що прогнозування можливої ефективності організації включає збір і аналіз інформації, що дозволяє розробити конкретні заходи для досягнення очікуваної ефективності. На практиці ж прогноз дозволяє знизити ризики, вплив зовнішніх факторів на діяльність організації, мінімізувати витрати часу на розробку та реалізацію програми чи проекту, спрямованих на вирішення соціальних проблем. Облік прогнозованої інформації та перспективних факторів у діяльності організації дозволяє отримати системне рішення проблеми, включаючи етапи збору, обробки, аналізу інформації, підготовки та усунення проблеми при реалізації управлінського рішення. Формування прогнозованої інформації передбачає виявлення загальних тенденцій зміни кількісно-якісних характеристик організації на етапах ресурсного забезпечення, реалізації та просування соціальних послуг. Інформаційне забезпечення в розробці та впровадженні управлінської ідеї дозволяє досягти конкурентоспроможності та усунути залежність організації від змінних умов середовища.

Для прийняття незалежного управлінського рішення необхідні належні та чіткі інформаційні та комунікаційні вектори й орієнтири. Це забезпечує обґрунтованість рішень, ефективне планування і реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості управління та задоволення потреб громадян.

Дослідники, зокрема О. Литвиненко, зазначають, що основним суб'єктом недержавної системи забезпечення національної інформаційної безпеки є громадяни. Без їх активної участі у розбудові незалежної держави, відданості Україні, свідомому та патріотичному служінню ідеалам української нації, функціонування надійної системи забезпечення національної безпеки є неможливим. Безпека нації починається з безпеки конкретної особи, але левова частка уваги має бути зосереджена на усвідомленні кожного громадянина необхідності активної і безпосередньої участі у забезпеченні безпеки. Лише такий підхід перетворює пасивних громадян на активних учасників, що дає їм можливість реалізації права на життя та здоров'я.

Громадські організації мають як прямий, так і опосередкований вплив на політичні відносини, інститути та процеси, зокрема й на систему прийняття політичних рішень. Опосередкований вплив найчастіше виражається через належність індивіда до громадської організації та непрямі наслідки громадських ініціатив і активностей. Безпосередній вплив потребує конкретних визначень, що реалізується через вплив на прийняття рішень органами влади, організацію передвиборчих кампаній, відстоювання інтересів громадян, організацію громадських слухань і публічних консультацій, участь у експертних комісіях, організацію виконання управлінських рішень та здійснення контролю за діяльністю влади.

Вітчизняні дослідники також приділяють особливу увагу діяльності недержавних

аналітичних структур. У західних країнах ця діяльність часто в рамках органів державного управління передбачає реальний вплив на політику національних урядів, розробку та реалізацію національних стратегічних планів, надання консультативних послуг органам влади, дослідження і попередження кризових явищ, моніторинг дій органів влади, та захист національних цінностей від руйнівних зовнішніх впливів.

Комплекс завдань і функцій, які стоять перед сучасною активною громадськістю, можна продовжувати, але виразніше їх допоможе пояснити ситуаційний аналіз. Інформаційний простір як багатокомпонентне та системне утворення використовується для забезпечення власних інтересів всіма учасниками суспільної діяльності. Провладні та опозиційні рухи у боротьбі за національний інформаційний простір постійно перебувають у конкурентній боротьбі, яка ускладнюється самою сутністю інформаційного простору в сучасну епоху.

У сучасному інформаційному просторі важлива не лише сама інформація, але й способи її конфігурації. Незмінних відомостей більше немає, адже увесь сучасний простір інформаційного обміну залежить від суб'єктно представлених її форм, а також загалом способів мислення, рефлексії, інтуїції, досвіду тощо. У цих умовах учасником комунікації в інформаційному просторі з реальними можливостями надавати найбільш істотний (а іноді і визначальний) вплив на інших суб'єктів та процеси стає той, хто виробляє знання-рішення в конкретних ситуаціях на основі пошуку та аналізу інформації. Творець знання в сучасному інформаційному просторі стає конструктором знань.

Конструюються знання завжди доцільно, і тому в інформаційному просторі (не тільки в Internet, але і у всіх сучасних медіа) учасники комунікації по-своєму і насамперед у залежності від своїх інтересів і цілей інтерпретують і направляють інформаційний потік, використовуючи його в якості свого постійного ресурсу (сировини), а також в якості ресурсу впливу. Це небезпечно тим, що поширюючи знання по каналах комунікації, суб'єкт, який створив це знання, може чинити керуючий вплив на інших суб'єктів діяльності, які в силу ряду причин не змогли вчасно згенерувати свій варіант знання для поточної ситуації. Відповідно відбувається маніпулятивний вплив на аудиторію – споживачів інформації.

Учасники інформаційного простору і відображають навколишню реальність, і виступають її творцями, часто несвідомо змінюють конфігурацію владних й опозиційних сил, громадські орієнтації та індивідуальні політичні вподобання. Дослідники розглядають цю властивість інформаційного дискурсу не лише як загрозу політиці, але і як можливість «творити уявлення про місця, суспільства, часи, представляти різноманітні дії та погляди», зрештою формувати власний національний інформаційний простір, забезпечувати відтак інформаційну незалежність та безпеку держави [3].

Сучасні уявлення про політичне життя залежать від інформаційного простору, який значно впливає на збереження досвідів різних громадських ініціатив, політичних протистоянь та інших найрізноманітніших практик у політиці. Ця гіперреальність сприяє подоланню відчуженості громадян, їх зближенню та порозумінню навіть за протилежних переконань.

Ще одним важливим аспектом є необхідність відкритості та незаангажованості

вітчизняного інформаційного простору, особливо політичної, на чому наголошує В. Ільганаєва [7]. За всієї національної специфіки, кожний інформаційний простір є частиною світового інформаційного поля, адже відкритість сьогодні означає, передусім, обмін інформацією.

Ставлення до громадських організацій в Україні є суперечливим: їх вважають індикаторами демократії, зразковими моделями самоорганізації або іноземними агентами та безвідповідальними акторами політичного простору. Оціночні судження часто підкріплюються малою обізнаністю щодо діяльності громадянського суспільства в Україні. Міфологізація та стереотипи, що склалися довкола громадських формувань, також є виразною частиною сучасного інформаційного простору України.

Трансформаційні процеси, що протікають в Україні останніми роками, призвели до значної активізації громадської ініціативи і створення кількох десятків тисяч самостійних громадських об'єднань, покликаних акумулювати і виражати суспільні інтереси, представляти їх в публічному просторі та організувати захист та реалізацію цих інтересів. Громадські організації, як провладні, так і опозиційні, завжди консолідується навколо найважливішого для них питання – прав і свобод людини та виконують певну контролюючу функцію по відношенню до державних інституцій щодо дотримання цих прав за допомогою громадської думки та вільних засобів масової інформації.

Завдяки притаманним їм функціям структурування, комунікації, стабілізування суспільно-політичного життя, вони виступають своєрідними індикаторами суспільних потреб, компонентами груп тиску, інституціоналізованими каналами залучення людей до політичних процесів [5].

Правозахисний аспект у функціонуванні громадянського суспільства є важливим елементом безпеки, особливо у частині забезпечення прав громадян на свободу слова та доступ до інформації. Створені громадські об'єднання відрізняються як за своїми масштабами, так і за спрямованістю. Вони активно взаємодіють з різними політичними інститутами, що дозволяє їм підвищувати свій статус і збільшувати число прихильників.

Більшість громадських організацій прагне до активної співпраці з органами влади всіх рівнів, щоб приймати необхідні управлінські рішення і витратити частину бюджетних коштів на реалізацію захищених ними інтересів. Таким чином, громадські об'єднання, виступаючи самостійним учасником політичних відносин, здатні формулювати цілі для органів влади, роблячи значний вплив на характер і спрямованість політичного процесу на різних рівнях.

В Україні, у світлі реформи децентралізації, особливо актуальними стають громадські формування, які здатні відстоювати регіональні інтереси, підтримувати місцеві громади та розвивати культуру локальної демократії. Тому гостро постає проблема забезпеченості інформаційного простору громад відповідною якістю політичних змістів, форм та артикуляції інтересів.

Організації третього сектору мають стримувати сучасні демократичні держави від надмірної централізації та відігравати вирішальну роль у створенні умов для оптимального функціонування суспільства. Громадські організації щодо держави

виконують як опозиційну, так і творчу функції. Опозиційна функція спрямована на конструктивну критику, а часом і блокування державних програм, що негативно впливають на демократичні перетворення. Виконуючи цю функцію, НДО може об'єднувати зусилля з політичною опозицією або профспілками, використовувати медіа для формування громадської думки тощо.

Важливо знайти способи забезпечення належної якості інформації, зокрема шляхом розвитку медіаграмотності в суспільстві, підвищення відповідальності медіа за поширення недостовірної інформації, та водночас запобігання цензурі й обмеженню плюралізму поглядів [6].

Таким чином, громадські організації є важливими акторами у політичному житті країни, здатними впливати на політичний процес, забезпечуючи баланс між державою та суспільством, і сприяючи демократичним перетворенням та захисту прав громадян.

Щодо творчої функції, то громадські організації можуть виконувати контрактні роботи для розвитку урядових соціальних програм, пропонувати державі шляхи розв'язання тих або інших проблем [1].

Діалектика критичної та співтворчої участі громадських інститутів у діяльності держави добре відображає сучасну сутність і значущість цих суб'єктів політики. Жодна із цих функцій не має бути втрачена для ефективного розвитку демократичної системи, особливо в умовах інформаційного суспільства, де взаємодоповнюваність цих важливих візій (замість односторонньої лояльності або навпаки – критицизму) допомагає державі ефективніше впроваджувати безпекову стратегію, а суспільству – проявляти максимальний потенціал розвитку.

Не випадково окремі опозиційні громадські об'єднання та рухи в ході розвитку власної діяльності, а також у процесі суспільно-політичних змін можуть переходити від статусу опозиції до провладних. Зокрема таким був шлях українського руху «Євромайдан», який у грудні 2013 року став громадсько-політичним. Із часів «Народного руху України за перебудову» це – чи не перший такий же широкий рух із переважаючим позитивним орієнтиром на основі національного консенсусу, метою якого є творення, а не руйнування [11], а згодом визначальною політичною рушійною силою розвитку держави.

Таким чином, громадські інститути виступають важливими посередниками між державою та суспільством, забезпечуючи баланс між контролем і підтримкою державних ініціатив. Вони сприяють розвитку демократичних процесів, забезпечуючи можливість громадян брати активну участь у політичному житті країни, впливати на прийняття рішень та формувати національну політику відповідно до суспільних інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Абрамов, Л. (2009). Інформаційний компонент діяльності НДО. ІСКМ.
- [2] Азарова, Т.В., Абрамов, Л.К. (2001). Стратегія неполітичної громадської організації під час передвиборчої кампанії. Кіровоград: ЦПТІ.
- [3] Біловус, Л. (2013). Український інформаційний простір: сьогодення та перспективи. Український інформаційний простір, 188–191.
- [4] Горбулін, В. (2009). Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання. Інтертехнологія.
- [5] Держалюк, О. Роль громадських організацій у реалізації виборчих прав громадян України. Національний інститут стратегічних досліджень.
- [6] Захаренко, К., & Міненко, Є. (2023). Інститут медіа як суб'єкт інформаційної безпеки. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін, 22(34), 29–36. www.doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2023.34.04
- [7] Ільганаєва, В. (2009). Теоретико-методологічний синтез соціально-комунікаційного знання. Філософія спілкування: філософія, психологія, соціальна комунікація, 96–101.
- [8] Карпенко, В. (2002). Інформаційна політика та безпека. Норапрінт.
- [9] Корнієвський, О. А. (2010). Громадські об'єднання у системі національної безпеки держави. Альтерпрес.
- [10] Лойко, Л. (2005). Типологічне позиціонування національних організацій в інституціональній структурі громадянського суспільства. Політичний менеджмент, 51–60.
- [11] Плахтій, Т. (2013). Перетворення Євромайдану в громадсько-політичний рух і навпаки. Дзеркало тижня.

THE ROLE OF PUBLIC ORGANIZATIONS IN THE FORMATION OF NATIONAL INFORMATION SECURITY

ABSTRACT

Civil society organisations and initiatives play a key role in shaping national information security, contributing to the development of the information society and strengthening civil society. These institutions emerge through increased interactions in the information environment, changes in lifestyles and values, and the strengthening of the role of citizens in political processes. Civil society organisations help to reduce the risks associated with information attacks and ensure the consolidation of efforts to address social and political issues. They actively cooperate with state institutions to improve the effectiveness of management decisions and contribute to the democratisation of political life.

KEYWORDS

public organisations, information security, national information space, civil society, political processes.

ROLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W KSZTAŁTOWANIU KRAJOWEGO BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI

STRESZCZENIE

Organizacje i inicjatywy społeczeństwa obywatelskiego odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu krajowego bezpieczeństwa informacyjnego, przyczyniając się do rozwoju społeczeństwa informacyjnego i wzmacniając społeczeństwo obywatelskie. Instytucje te powstają w wyniku zwiększonych interakcji w środowisku informacyjnym, zmian w stylu życia i wartościach oraz wzmocnienia roli obywateli w procesach politycznych. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego pomagają zmniejszyć ryzyko związane z atakami informacyjnymi i zapewniają konsolidację wysiłków na rzecz rozwiązania kwestii społecznych i politycznych. Aktywnie współpracują z instytucjami państwowymi, w celu poprawy skuteczności decyzji zarządczych i przyczyniają się do demokratyzacji życia politycznego.

SŁOWA KLUCZOWE

organizacje publiczne, bezpieczeństwo informacji, krajowa przestrzeń informacyjna, społeczeństwo obywatelskie, procesy polityczne.

Artykuł udostępniony na licencjach Creative Commons/
Article distributed under the terms of Creative Commons licen-